

Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za Avstro-Ogrsko . . . K 6—
» Nemčijo . . . » 7:50
» ostalo inozemstvo . . » 9—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej. Posamezna številka velja 16 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte, zahvale in izjave ter za oglase med besedilom po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravištvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravništvo lista »Mir« v Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26. Poštnohranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVII.

Celovec, 19. aprila 1918.

Št. 16.

Dozorel sad.

Pri nekem strankarskem pogovoru v Celovcu je poslanec Dobernig hvalil zunanjega ministra Czernina, češ da se smejo Nemci nanj popolnoma zanesti. Kar pa Dobernig hvali, to pa za Slovane gotovo ni dobro!

Grof Czernin se je v začetku kot zunanji minister prav dobro obnesel. Ko bi bil ostal na začetni premišljeni in zmerni poti, bi mu bili lahko vsi avstrijski narodi zaupali. Pa že pri mirovnih pogajanjih z Rusijo se kljub vsem lepim besedam ni izkazal kot samostojen diplomat, ki se ozira samo na interese lastne države.

S svojim nepotrebnim govorom pred dunajskimi mestnimi očeti je pa zavozil na stran poti, vmešal se v notranje razmere, ki jih ne pozna, hudo razžalil Slované, zlasti Čehé, in razpalil vse nemške strasti proti Slovanom. Čehi so izjavili, da sprejmejo od njega napovedani boj, in že v tistem trenutku, ko se je videlo, da so v tem boju proti Czerninu solidarni Čehi, Poljaki in Jugoslovani, je bila usoda zunanjega ministra zapečatená. V svojem govoru pred dunajskimi mestnimi očeti je dejal: „Apeliram predvsem na Nemce in Madžare, ki so v tej vojni storili nadčloveško delo.“ Že samo te besede so bile zlasti za nas Jugoslovane strašno žaljive. Kdo je več trpel v vojni kakor ravno Jugoslovani? Kdo se je bolj hrabro boril? Kdo v celi Avstriji trpi najhujši glad? Vse to ve in občuti naše ljudstvo in grof Czernin si upa še izreči tako lahkomišelnó sodbo, ko sleherni naš vojak ve, kaj so na vseh naših bojiščih pomenili ravno Slovenci, Hrvati in Srbi, zlasti v primeri z Madžari, pa tudi v primeri z vsakim drugim narodom!

Silno slabega diplomata se je pa pokazal v istem govoru, ko je dal francoskemu ministrskemu predsedniku priložnost, da je mogel ta mož zavijati resnico in zavleči v polemiko s Czerninom celo našega presvitlega vladarja. To je Czerninu končno zlomilo tilnik. Ko je bil Czernin že na poti v Bukarešto, ga je cesar poklical nazaj na Dunaj, in Czernin je — prosil za odpust, ki mu ga je cesar tudi dovolil. Czernin ni imel niti časa, da bi prej vsaj malo zbolel! Kar zdrav — na telesu seveda — je šel, ko je dozorel.

Nemški, zlasti pangermanski časopisi za Czerninom silno žalujejo in se delajo, kakor bi ne mogli razumeti, zakaj da je Czernin odstopil.

Za Czerninom pride na vrsto zopet kak Oger. Naj bo ta že Andrassy ali prusofilni Tisza ali kdo drugi, bistvene izpremembe v zunanji politiki ne bo; le to si bo njegov naslednik premislil — če bo imel kaj soli v glavi — žaliti avstrijske Slované in naravnost ščuvati nanje tako, kakor je to storil Czernin. Vsekako je za Seidlerjevo vlado z odstopom Czernina nekoliko olajšano stališče. Naj pa pride katerikoli mož na krmilo, naše stališče ostane: Najprej smo Avstrijci, potem šele zavezniki! Interesi Avstrije in njenih narodov nad vse!

Politični pregled.

Czernin — Klemensó.

Grof Czernin, bivši zunanji minister, je v svojem govoru omenil, da ga je Klemensó nekaj časa pred početkom ofenzive na Francoskem vprašal, če je pripravljen za pogajanja in na kateri podlagi. Odgovoril je, da ni nobene ovire razen želje Francoske po Alzaciji-Loreni. Iz Pariza se je odgovorilo, da se na tej podlagi ne pogajajo.

Francoski ministrski predsednik je nato, nahajajoč se na fronti, odgovoril kratkómaló: „Grof Czernin se je v tem lagal.“

Nato se je uradno z Dunaja konstatiralo, da je imel vpokojeni legacijski svetnik grof Revertera z grofom Armandom, zaupnikom Klemensójevim, dodeljenim francoskemu vojnemu ministrstvu, v Švici ponovno razgovore. Dne 2. februarja 1918 sta se razgovarjala, ali in na kateri podlagi bi bil mogoče med zastopniki Francoske in naše države razgovor o dosegi splošnega miru. Nato je grof Revertera po naročilu grofa Czernina izjavil Armandu, naj sporoči Klemensóju, da je grof Czernin pripravljen na tak razgovor in da upa, da bo uspešen, kakor hitro se Francoska odpove zahtevi po Alzaciji-Loreni. Odgovorilo se je v imenu Klemensója, da ta predlagane odpovedi ne more sprejeti in bi bil zato sestanek zastopnikov brezuspešen.

Klemensó je odgovoril, da so se ti razgovori v Švici začeli, predno je postal ministrski predsednik in da jih ni prekinil, ker so mogli nuditi koristne vire za informacijo. Armand je od njega dobil naročilo: Poslušajte, a ne recite ničesar. Zategadelj, pravi Klemensó, grof Czernin ni go-

voril resnice (namreč v govoru pred dunajskimi mestnimi očeti), marveč je lagal. Klemensó omenja še neki drug sestanek nekega bivšega avstro-ogrškega veleposlanika z visoko osebo iz ententnih držav na prošnjo avstro-ogrške vlade. Klemensó končno vpraša: Ali bi se grof Czernin ne mogel spomniti na drug poizkus, ki ga je storila samo dva meseca pred Revertero v činu daleč nad njim stoječa oseba v Parizu in Londonu.

Nasproti temu je grof Czernin izjavil, da je Klemensó januarja 1918 zopet pričel s stiki, ki so se bili avgusta 1917 pretrgali.

Sicer je pa vseeno, pravi Czernin, kdo da je dal povod za razgovor, marveč gre za to, kdo je ta razgovor razbil.

Cesarjevo mirovno pismo.

Klemensó je grofu Czerninu zopet odgovoril in med drugim rekel, da grofa Revertere ne bi bilo treba, da se Czernin pouči o vprašanju, o katerem je avstrijski cesar sam govoril zadnjo besedo. Cesar Karel sam je v pismu iz meseca marca 1917 lastnoročno pritrđil pravičnim zahtevam Francoske, da se ji vrne Alzacija in Lorena. Na to trditev se je Klemensójeva trditev uradno z Dunaja ovrгла, z dostavkom: Vrh vsega tega naj še izrecno konstatiramo, da so navedbe Klemensója o pismenih izjavah cesarja od konca do kraja zlagana.

Nato je cesar poslal nemškemu cesarju brzojavko, v kateri z ogorčenjem zavrača trditev, da bi bil priznal katerekoli „pravične zahteve Francoske po povračilu Alzacije-Lorene.“ Cesar izraža svojo popolno solidarnost z nemškim cesarjem, za kar se je cesar Viljem zahvalil.

Nato je Klemensó objavil cesarjevo pismo, pa potvorjeno.

Objavljajoč cesarjevo pismo, pravi francoska vlada, da je lastnoročno cesarjevo pismo sporočil princ Sikst Burbonski, cesarjev svak, predsedniku francoske republike g. Poincaréju 31. marca 1917.

Češki odgovor Czerninu.

Dne 13. t. m. se je vršilo v praški mestni zborovalnici veliko protestno zborovanje Čehov proti zadnjemu govoru grofa Czernina. Iz vseh čeških okrajev so bili zastopniki vseh čeških korporacij. Manifestacije so se udeležili tudi dr. Korošec, dr. Ravnihar in dr. Tavčar ter Gostinčar.

Podlistek.

Njiva.

Vojna knjižnica 10. armade, ki je izdala že več nemških knjižic, je izdala kot 24. zvezek Ksaver Meškovo povest „Njiva“. Vsebina povesti je ta-le:

Skopuh Matija se bori sam s seboj. Pohlep po njivi revnega in na smrt bolnega soseda Petra Korena se bori z vestjo, Peter Koren je bil Matiji dolžan 240 kron, a pred meseci je prodal edino kravo iz hleva, da poplača dolg. A edina priča, ki je videla, da je dolg plačan, je umrla in Peter Koren nima nič pisanega. Peter Koren je siromak, da še za zdravlila nima, njegovo edino bogastvo je bajta, njiva poleg nje, dobra žena in trop otrok. Matiji je treba samo še enkrat zahtevati že plačani dolg, in Korenova njiva bo njegova; kajti da bi mogel Koren še enkrat v denarju plačati, je izključeno. Kako ugodna prilika, da dobi Matija njivo zastonj, ki bi mu je Koren za denar nikdar ne prodal! — A dolgo se je boril krivični pohlep po njivi z vestjo. Slednjič pohlep zmaga in Matija se odloči, opijanjen od njivine lepote, bolan od hrepenenja: „Moja mora biti!“ (Str. 10.)

Matija še enkrat zahteva že plačani dolg. Vse Korenovo ugovarjanje, dokazovanje, da je dolg že plačan, je zastonj. A kako naj siromak Peter še enkrat plača dolg? Z grozo se vprašuje:

„Kje je tu pravica? Ali je res že umrla in so jo položili v grob? Ali še živi stari Bog? Pa vse to mirno gleda in molči?“ (Str. 19.)

Matija bi moral pred sodiščem priseči, da mu Peter Koren res še ni vrnil denarja. „Ko je stopil k mizi, kjer je stari sluga molče, počasi in svečano prižigal sveče, je začutil, da se mu kolena šibé. Ob svitu nemirno se zibajočih plamenov se mu je naenkrat zazdelo, da se Kristus na križu giblje, mu s kronano glavo odkimava, mu z razprtimi, okrvavljenimi rokami žuga. — Že se je hotel umakniti, glasno in skesano priznati: „Satan me je zmotil.“ A v hipu se mu je v zlati svetlobi sveč zazibala pred očmi njiva, s pšenico posejana, vsa rumena kakor najlepša, pravkar iz peči vzeta pogača, vsa z zlatim solncem oblita.“ (Str. 25, 26.)

In Matija je prisegel, pokrivem prisegel. A sedaj se je oglašila vest. Matija jo je prej udušil, sedaj je ni mogel zadušiti. „S pijačo je hotel izplakniti iz glave vse neprijetne spomine, težke misli, temne slutnje. Zakaj prav nič veselja ni bilo v srcu in v mislih, kakor si je prej tako lepo domišljeval.“ (Str. 29.) Prej je tako hrepenel po njivi, a sedaj, ko jo je imel, mu ni prinesla miru, utehe, veselja. Ne miru, nemir mu je prinesla in obup.

Petru pa je nezaslišana krivica pospešila smrt. Kako težko je umrl! „Kaj bo z ženo? Kaj bo z otroki?“ se je s skrbjo povpraševal. „Kako bodo živeli dandanašnji, ko se pravica skriva za durmi, krivica pa sedi pri mizi!“ (Str. 35.)

Matija pa je bil razprt sam s seboj, z ljudmi in z Bogom. Oj peklenski pohlep po tujem blagu, kam si ga pripeljal! Njiva, njiva, ti si vse nesreče kriva! In jel se je izogibati njive, prej tako zaželjene, začel se je je bati, začel jo je sovražiti. Proklet jo je! Rad bi jo bil vrnil, a prisegel je. Če krivo prisego prizna, pa gre v ječo. In ni priznal in ni vrnil njive.

Bog pa je pravičen in krivica je vpila k Bogu v nebesa. In Bog je rekel: „Z vojsko, kugo in lakoto udarim ljudi za vse milijonske krivice, ki jih vidim na zemlji, za vse zasmehovanje, za vse lažnive molitve. V krvi naj utonejo.“ (Str. 50.)

Tudi Matija je šel na vojsko. Pa ni poprej poravnal svoje vnebovpijoče krivice, ni vrnil njive. V zasneženih Karpatih mu je strel razbil krivoprisežno desnico, Matija je zmrznil v snegu. Njiva je dopolnila svoje maščevanje, hudobija je bila kaznovana.

„Kaj je imel zdaj Matija od Korenove njive, kaj od vseh skrbi, od vsega trpljenja zaradi nje? — Širne dežele in cela večnost so ga ločile od nje.“ (Str. 59.)

To je lepa povest o njivi. Jo hočeš brati v celoti? Naroči si jo, naroči jo drugim pri „Kriegszeitung der k. u. k. 10. Armee“ v Beljaku. Izšla je kot 24. številka vojne knjižnice 10. armade (Feldbücherei der k. u. k. 10. Armee) v mali ročni žepni obliki. Stane samo 20 vinarjev in ima 59 strani.

J. M.

Hrvatje in Srbi so poslali večjo deputacijo, ki so se je udeležile tudi gospé. Zunaj na trgu je stala nepregledna množica, ki je z velikanskim navdušenjem sprejela prebrano resolucijo proti Czerninu, ki je že naslednji dan odstopil. Poljski poslanec Kendzior je poslal pozdravno pismo.

Nov Šusteršičev klobuk.

Dr. Šusteršič je s svojo kmetjsko stranko popolnoma pogorel. Ko je Czernin rohnel proti Slovanom, je dr. Š. takoj razumel ta bojni klic in je sklical v Ljubljano na posvet 165 ljudi, o katerih je upal, da bi mu pomagali ustanovljati novo stranko „Slov. kat. zvezo“. Povabljeni so menili, da jih vabi na kak osebni pogovor. Dr. Š. je dokazoval, da smo se Slovenci vladi — hudo zamerili. Tudi denunciralo se je po Czerninovem receptu. Sklenili so izdajati dnevnik. Tretjina navzočih je odklonila podpis za novo „stranko“ mož brez ljudstva. Eden izmed navzočih je vznevoljen odšel s sestanka, rekoč: „Kadar pridem v Ljubljano, se vračam domov z novim klobukom!“ „Kmetjski“ klobuk se je dr. Š. kmalu obrabil, pa tudi „katoliški“ ne bo pomagal, naj dr. Š. pošilja v nemške liste še tako tobneča poročila. Ljudstvo ne sodi več po klobukih, ampak po dejanjih, in tako je prav!

Slovenska narodna straža.

Ker se je jasno pokazalo, da vladni varstveni organi Slovencev pred napadi nemških pretepačev ne branijo — za kar imamo v rokah posebno jasen dokaz — je dr. Korošec odposlal ministrskemu predsedniku, notranjemu ministru in štajerskemu namestniku brzojavko, ki se glasi: Ker se je bati, da bodo prešli v smislu poziva grofa Czernina spodnještajerski Nemci na svojem zborovanju dne 14. aprila v Celju do nasilnih dejanj in surovih izgrediv proti tamošnjemu slovenskemu prebivalstvu, kakor se je to zgodilo zadnje nedelje v Št. Janžu pri Spod. Dravogradu, in ker oblasti v slovenskem Štajerju proti Nemcem vselej odvedó, prosimo za v soboto in poznejši čas dovoljenja, da smemo organizirati svojo lastno samobrambo. — Posl. dr. Korošec, načelnik Jugoslovanskega kluba.

Dr. Korošec je prejel nato od ministra Toggenburga brzojavko, da vlada „iz načelnih razlogov“ ne more v to privoliti. V teku dopoldneva sta bila pri Toggenburgu posl. dr. Benkovič in Gostinčar, da zahtevata od ministra garancij in varstva za Slovence, ki jim preté za prihodnje od Nemcev nasilstva in poboji. Mariborski Nemci pripravljajo za prihodnje nedeljo veliko „akcijo“ proti Slovincem. Poslanca sta tudi ob tej priliki zahtevala ustanovitev slovenske narodne garde (straže) ter se sklicevala na to, da smo Slovenci že l. 1848. in 1867. imeli svojo gardo.

Vojska.

Na francoskem bojišču se borba vrši dalje. Izkazalo se je, da nasprotne fronte ni mogoče na ta način prodreti, kakor se je n. pr. izvršil predor pri Gorlicah, ker ima sovražnik povsod vzadi nove obrambne črte in močne rezerve. Zato nemška armada ne napada le na eni točki, ampak sedaj tu, drugič zopet drugod, kjer nasprotnik ni na napad pripravljen. Sedaj so Nemci preložili ofenzivo na severni del fronte v smeri proti Calais (izgovori: Kalé). Armentieres ob reki Lys so Nemci zavzeli s tem, da so od severa in juga pritiskali in angleško posadko v mestu odrezali; 50 oficirjev in nad 3000 mož je po hrabri obrambi položilo orožje. Nemci so zavzeli več vasi. V tej bitki so ujeli 20.000 ujetnikov, med temi 1 angleškega in 1 portugalskega generala, in zaplenili nad 200 topov. To bitko je smatrati za končano. — Na italijanskem bojišču je postalo živahnije, sicer pa ni nobenih posebnih dogodkov.

„Zmajevno seme.“

Kako se je na Koroškem delalo ob priliki podpisovanja za deklaracijo, pričá tudi naslednji slučaj: Premožna posestnica nemškutarka je zvedela, da so se nekatere njene najemnice podpisale za deklaracijo. Silno se je razburila, takoj je letela nad nje in jih nahrulila, da morajo takoj jutri iz njenih stanovanj. Naj gre do na — Srbsko, saj tja spadajo, ker so se podpisale za deklaracijo, jim je rekla. Ko jo je neka druga ženska mirila in prosila, naj ubogih najemniških družin vendar ne goni iz hiš v teh hudih časih, ji je rekla: Ti si ravno taka Sbrinja!

Nekateri nemški koroški listi neprestano pišejo o „Drachensaat der panslavistischen Verhetzung“; tukaj naj si ogledajo sadove svojega dolgoletnega hujskanja, tukaj naj pogledajo, kake

sadove rodi zmajevno seme, ki ga sejejo leta in leta v srca dobrega koroškega ljudstva. Vsako še tako nedolžno slovensko prireditelje so razkričali za srbofilno, za srbsko, za nepatrijotično, za veleizdajalsko. Kdor ni hotel biti nemškutar in izdajalec svojega naroda, so ga razkričali za izdajalca države, kakor da bi bilo le to avstrijsko in patrijotično, kar je nemško. Držali so se nekrščanskega gesla: Willst du nicht mein Bruder (ali še bolj pravilno: mein Sklave) sein, schlag' ich dir den Schädel ein! Namenoma in sistematično so rabili in še rabijo pri vsaki priliki ime „Srb“; s tem hočejo ljudi prestrašiti in zbegati in jim vtepi v glavo lažljivo misel, da je vse, kar je slovanskega, že srbsko in izdajalsko, da je patrijotično le nemštvo in nemškutarstvo. Namenoma zamenjujejo avstro-ogrske Srbe, hrabre bojevnike, s Srbi iz kraljevine!

Ni naša stvar pečati se s Srbijo; srbske države ni več! A koroško in štajersko obmejno nemštvo in nemškutarstvo jih še vedno ne more pozabiti, vedno ima na jeziku Srbe pa zopet Srbe. Oni so zakrivili vse zlo svetovne vojne, oni so krivi, da se je začela vojna, in vsak, kdor se čuti Slovenca ali Slovana, je „Srb“ in je sokriv vojne gorja. S takimi lažmi in neslanostmi se bojuje nemškutarstvo proti Slovincem še zdaj, po odkritjih kneza Lichnowskega, ki je bil zastopnik nemške države v Londonu tik pred izbruhom vojne. Tako je pisal knez Lichnowski: „Vročé prošnje in določne izjave gospoda Sazonova (bivši ruski znanji minister), poznejše naravnost poniževalne carjeve brzojavke, ponovni predlogi sira Edwarda (angleški minister), svarili markiza di San Giuliano, nujni moji nasveti: vse ni nič pomagalo. V Berlinu so vztrajali pri mnenju, da se mora Srbija masakrirati (pobiti). Mi (Nemčija) smo grofa Berchtolda (avstr. zun. minister) osrčevali, da je napadel Srbijo, ... odklonili smo angleške pravne predloge, dasi je Srbija vsled ruskega in angleškega pritiska sprejela skoraj cel ultimatum, in bi se bili o obeh spornih točkah lahko sporazumeli.“

Kako lepo bi bilo na Koroškem; če bi v deželi vladala narodna strpnost, pravičnost in svoboda. Če nas ne bi vedno pritiskali k tlom, nam kratili naših narodnih pravic in nas skušali vzginiti v narod renegatov (odpadnikov). Ampak to je ravno, kar hočejo; nezavedno ljudstvo hočejo vzdržati v nevednosti in ga neprestano begati in mu mešati pojme. To hočejo, da bi mi obmejni Slovenci vedno ostali nekak „Trottel-Volk“, ki se ne zaveda svojih pravic, ki se da voditi in izkoriščati kakor neumna živina, katero lahko pelješ, kamor hočeš, in narediš ž njo, kar hočeš: Zato je treba ljudstvo neprestano poneumnjevati in ga držati v strahu. Kajti potem se da komandirati, kakor da nima ne volje ne svoje pameti. Potem mu ob volitvah kupiš malo šnopsa, pa voli, kakor mu ukažeš; če kdaj hoče priti k zavesti svoje narodnosti in svojih narodnih in človeških pravic, rečeš mu samo „Srb“ in „veleizdajalec“, pa imaš takoj zopet pred seboj ponižnega kužka, ki ti liže peto in te prosi milosti in usmiljenja. Kako nemoralno, kako človeka nevredno in poniževalno! Za milost, naklonjenost, usmiljenje prositi tam, kjer bi morala vladati pravica in svoboda, kot dar sprejemati, kar človeku po pravici gre!

A mi smo siti te kuratele, tega varuštva! Samo svojega cesarja hočemo imeti nad seboj, s katerega soglasjem bomo sami odločevali o svojih stvareh. Postali smo polnoletni, podpisi za deklaracijo to dokazujejo. Svojo državo pod habsburško krono hočemo imeti in vse „lintvernovo seme“ vse-nemškega in nemškutarskega hujskanja, poneumnevanja in strahovanja ne bo nič izdalo!

Za deklaracijo.

Možica. V eni želji se strinjajo srca vseh: da bi bil vendar enkrat konec strašne vojske in da bi se čimprej dosegel mir, pravičen in trajen, ne samo od danes do jutri. Tak mir pa je mogoč le na podlagi samoodločbe narodov in na pametnih pravičnih demokratičnih načelih.

Ker vidimo te pglavitne pogoje miru v deklaraciji, podani od strani Jugoslovanskega kluba v državni zbornici dne 30. majnika 1917, ki zahteva v okviru Avstrije prosto, samostojno, od vsakega tujega vpliva neodvisno jugoslovansko državo, v kateri bi se dalo vsakemu pravico, ki mu gre, mi delavci, delavke in delavske žene iz Možice in okolice z omenjeno deklaracijo popolnoma soglašamo in to svojo izjavo potrjujemo s prostovoljnimi svojimi podpisi. (77 podpisov)

Z Ojstrice pri Spod. Dravogradu 400 podpisov.

Prevalje. Naša lepša bodočnost zahteva, da se tudi mi izjavimo za Jugoslavijo. Poslali smo polo s podpisi in s sledečo izjavo: Podpisani možje in fantje, žene in dekleta pri D. M. na Jezeru z navdušenjem pozdravljamo odločen nastop Jugo-

slovanskega kluba na Dunaju in se iz srca pridružujemo njegovi deklaraciji z dne 30. majnika 1917. Velike so krivice, ki jih trpimo Slovenci na gospodarskem, narodnem in kulturnem polju. Celo voznega listka ne dobimo na slovensko zahtevo. Pač pa nosimo z gospodujočim narodom v deželi in državi enaka in še hujša bremena. Ista bremena pa zahtevajo iste pravice. Zato se obračamo k Tebi, presvitli naš cesar Karel: Daj nam svobodno državo, v kateri si bomo sami gospodarili in odločali svojo usodo pod Tvojim žezlom. Mi Ti obljublamo, da bijejo naša srca za Te in kakor zvesto so prelivali in še prelivajo kri za Tvoj prestol in obstoj Avstrije, tako zvesti ostanemo mi Tebi in Avstriji na veke. — Slede podpisi: 491 mož in fantov, 695 žen in deklet, skupaj 1186. Živela Jugoslavija!

Iz občine Žitaravas. Izjava za deklaracijo in žineški oskrbnik Jožef Hay. V naši občini vštévši vas Plaznico občine Bele podpisalo se izjavo za deklaracijo 267 ljudi in sicer 108 moških in 159 žensk. Število je za občino bolj majhno; ker se je nabiralo le pri zavednejših ljudeh in nismo hoteli motiti hišnega mira v naši občini. — Toda, „kdor nima mirne vesti, vstraši se, ko list zašumi“. Tako smo si mislili, ko je dne 24. sušca t. l. vstal pri občinski seji oskrbnik knez Rosenbergovih posestev na Žineku virilist Jožef Hay in začel rogoviliti proti izjavi za majniško deklaracijo. Ker pa je še zmirom dosti ljudi, ki ne poznajo Haya ne deklaracije, ogledali bodemo si oboje malo. Kaj je Hay? Ta mož, ki s knežjo gospodarsko močjo terorizira polovico občine, je najboljši nezavestni „zaveznik Angležev“. Zakaj? Anglež nas hoče že od začetka vojske izstradati in Hay mu pomaga! Kako? Lani, ko je bilo vsled suše tako pomanjkanje krme, pustil je travo po planinah segniti, kmetu pa, ki je že nad 80 let pasel po graščinskem, je prepovedal; letos, ko je pomanjkanje žita na vrhuncu, pustil je on z lesom nasaditi lepo ravno polje. Za danes samo toliko. — Kaj pa je deklaracija? — Nič drugega kakor to, da so se Slovenci izjavili, da dosti krvi in solz je v tej vojni že preteklo; in da si hočemo kruh, ki ga v habsburški monarhiji zaslužimo, v prihodnje sami rezati. In kaj rekel Hay na to? „Vse naj bo kakor je.“ Pa kaj je njemu vse gorje, ki ga prestoji nižje ljudstvo! Vojaške službe oproščen, pripelje se k občinski seji s parom urnih konj v lepi kočiji, proda za drag denar pridelke obširnega posestva, kot visok gospod gleda, kako mu morajo delati sedaj ljudje za majhno dnevno plačo pri taki hrani, da je ruski ujetnik šel rajši na delo h konjederu kakor k njemu. Kaj pa imajo od vojske in kako se godi sedaj revnejšim in še posebej Jugoslovanom, škoda besedi. — In zakaj se Hay uresničenja deklaracije boji? Zakaj ji tako odločno nasprotuje? Ravno on pač najbolj dobro ve, da v bodoči demokratični jugoslovanski državi takih razmer ne bi nihče trpel. Vsak, kdor je torej izjavo podpisal, naj ima zavest, da je nekaj dobrega storil za Slovence in za revno ljudstvo sploh; saj vidimo, da nam nemški delavski krogi niso nasprotni. Vsak, kdor iz strahu ni podpisal, naj spoštuje tiste, ki se tudi za njega bojujejo. Kdor pa je izjavi nasprotnik, naj ve, da bodo prestane grozote te vojske raztrgale vsak obzir in se bode vsem, ki to vojsko izkoriščajo v svoje namene, dalo ob svojem času tudi primerno plačilo.

„Kranjski hujskači v duhovniški obleki.“

Statistika koroške duhovščine.

Iz Celovca.

Že skozi desetletja in zlasti zopet zadnji čas trobijo naši nasprotniki po svojih shodih, pišejo po svojih umazanih glasilih o „Kraingerische Hetzer im Priesterkleide“, o „landfremde Hetzer“. Lopniti hočejo s tem po slovenski duhovščini, a bijejo le sami sebe po zobeh. Pogledjmo v zadnji „Personalstand“ koroške duhovščine za l. 1917. in 1918. in videli bomo, kateri duhovniki delujejo na Koroškem, v slovenskem kakor nemškem delu dežele. Štejemo prav vse duhovnike: v dušnem pastirstvu, veroučitelje, redovnike, vpokojene, ali so izven ali v škofiji, kakor so naštet v imenovanem seznamu.

Vseh duhovnikov je v krški (celovski) škofiji 568; v slovenskem delu, oziroma za Slovence 185, t. j. 32,5 %, v nemškem delu 383, t. j. 67,5 %. Domačinov, t. j. rojenih na Koroškem, je 265 ali 46,6 %, drugih, t. j. rojenih izven dežele, 303, t. j. 53,4 %. Izmed domačinov je 104 Slovencev ali 39,5 % in 161 Nemcev, t. j. 60,5 %. — V naslednjem pomenjajo številke v oklepajih (—) odstotno razmerje do skupnega števila vseh duhovnikov (568).

Za Slovence deluje 185 duhovnikov, od teh domačinov 104, t. j. 56,3 % (18,3 %), drugih

81, t. j. 43,7% (14,2%). Izmed slednjih je Kranjcev 24, t. j. 12,9% (4,2%). Od teh bi se moglo odšteti 5, ker niso aktivni v deželi, a ker so zapisani, smo jih pustili. Deluje jih na Koroškem samo 19. — Štajercev je 32 ali 17,3% (5,6%), Čehov 19, t. j. 10,3% (3,3%), iz Moravske, Primorske, Galicije vкуп 6, t. j. 3,2% (1,0%).

Med Nemci deluje 383 duhovnikov, in sicer Korošcev 161 ali 42,0% (28,3%), drugih 222 ali 58,0% (39,1%). Izmed teh jih je „rajhovcev“, t. j. iz raznih držav Nemčije, največ Bavarcev in Prusov, 63 ali 16,5% (11,2%), Ogrsko, Laško, Švica vкуп 11, t. j. 2,9% (1,9%), Štajerska 43 ali 11,2% (7,6%), Tirolska 32 ali 8,3% (5,6%), Češka 29, t. j. 7,6% (5,0%), Gorenje Avstrijska 20 ali 5,0% (3,5%), Nižje Avstrijska 14, t. j. 3,7% (2,4%), Moravska, Galicija, Solnograška, Šlezija, Primorsko vкуп 10, t. j. 2,6% (1,8%).

Tudi te številke govore, in sicer — na razne strani!

Dnevne vesti.

Nameravani shod v St. Jakobu v Rožu se mora preložiti na poznejši čas.

Iz sodne službe. Za deželnsodne svetnike so imenovani dr. Pavel Clementschitsch v Celovcu, dr. E. vitez Jakobi v Beljaku in dr. Oto Domenig v Celovcu. Za okrajne sodnike so imenovani sodniki Tit Hammerschmidt v Špitalu, dr. Rudolf Križek v Celovcu, Josip Poetsch v Velikovcu, dr. A. Grimschitz v Borovljah.

Smrtna kosa. V Celovcu je umrl Leopold Mahrer, centralni načelnik splošne delavske bolniške blagajne.

Seidlerjeva vlada in Slovenci. Borovljski notar Peter Lamquet je bil prestavljen v Celovec, kjer je prevzel pisarno barona Martineca, za katero je pogoj kvalifikacija slovenskega jezika. Poroča se nam, da g. Lamquet za slovenščino ni kvalificiran. Tako Nemci jemljejo Slovence postojanko za postojanko! Odgovorna je pa vlada!

Za sklad za koroške vojne slepce. Stotnik pri prostovoljnih strelcih, Jožef Burgstaller v Volšperku, je 18. marca t. l. priredil dobrodelno akademijo in sedaj čisti dobiček te prireditve odkazal predsedniku deželne vlade v Celovcu v znesku 6351 K.

Pozdrave z bojišča pošiljajo znancem in prijateljem Ludovik Zwander iz Hodiš, Rudi Prazen iz Loke pri Zidanem mostu, Milan Margler iz Krškega ob Savi. — Vsem „Mirovim“ bralcem, posebno še slovenskim dekletom iz velikovškega okraja pošiljajo iskrene pozdrave iz lepe Italije strelci gorskega strelskega polka št. 1.: Ferdinand Količ, Rudolf Karpf, Jožef Polzer, Janez Riepl, Janez Jelen, Franc Haberle, Marka Cikulnik, Gašper Ouschan, Andrej Podlesnik, Jožef Wutte, vsi iz velikovškega okraja.

Ravnanje z vojnimi ujetniki-delavci Rusije, Ukrajine, Finske in ruskih ozemelj, zasadenih od Avstro-Ogrske in Nemčije je za čas od 1. majnika do njihove vrnitve na Rusko nanovo urejeno. Tokodnevne določbe povdarjajo poleg dolžnosti dela, pokaščine in lepega vedenja odredbe glede plače. Veljajo isti pogoji kakor za neodvisne delavce iste kategorije. Politične okrajne oblasti bodo določile plače in jih razglasile. Vojni ujetniki dobijo tudi več prostosti glede počitka in prostih dni kakor glede porabe prostega časa (pogojno dovoljenje obiskovanja gostiln, gledišč in kina), končno dobe navodila, kako dobe odgovore na vprašanja glede ženitve, pridobitve lastnine itd.

„To se bo takoj odpravilo.“ Listi iz severne Češke poročajo o cesarjevem obisku med stradajočim prebivalstvom. Med drugimi poročajo tudi tole: V okraju Warnsdorf je cesar nagovoril zastopnika delavstva: „Pri Vas gotovo tudi ne gre dobro?“ — Zastopnik delavcev J. Goth: „Ne, Veličanstvo! Naše revno prebivalstvo strahovito trpi lakoto. Od državno odmerjenih živil nihče ne more živeti in kdor si ne more preskrbeti še drugih živil, mora počasi poginiti. Veličanstvo, dovolim si izraziti željo tisočeri, da bo Veličanstvo vse storilo, kar je v Vaših močeh, da se stradanju nekoliko odpomore.“ — Cesar: „To je strašno! Bodite zagotavljeni, zgodilo se bo, kar je le mogoče.“ — In še eno prošnjo si dovolim Veličanstvu predložiti: Naše ubogo, stradajoče prebivalstvo, zlasti ženske skušajo pomanjkanju živil nekoliko odpomoči s tem, da se pogosto vozijo daleč ven v vasi, nakupijo tam po kilah krompirja in žita ali ga zamenjajo za obleko in perilo, često za zadnje kose, ki jih komaj še morejo pogrešati. Na kolodvorih pa jih potem čaka žandarmerija, ki vzame ubogim ljudem drago pridobljene male množine živil. Srce pretresujoči prizori se dogajajo tam. Žene prosijo in jočejo, a oblastveni organi vrše svoje delo brez usmiljenja. Veličanstvo, to je pri vsej drugi bedi vendar pretrdo. Zato prosim, da bi se ti ukrepi odpravili.“ — Cesar: „To je strahotno, to se

bo takoj odpravilo.“ — „Mir“ je že enkrat poročal, da na progi Področica-Beljak „oblastveni organi“ ubogim, stradajočim otrokom in ženam, ki pridejo s Kranjskega, pobirajo živila, ki jih dobe navadno za zamenjavo ali pa tudi zastonj od dobrih ljudi. Tega pobiranja še ni konec, četudi ljudje dajo le to, kar sebi pritrjujejo, od tega, kar je bilo njim puščeno za lastno rabo. „Organi“ pravijo, da se odvzeto blago razdeli med občinske uboge domačega kraja. Govori se pa s precejšno gotovostjo, da so bili v nekaterih slučajih ti „občinski ubogi“ štirinoge živali z rilci v hlevih gotovih „organov“ in „neorganov“. Čudno je tudi, da uboga ženska, ki je za menjavo dobila kaka živila, ne dobi nikake odškodnine ali povračila, če ji je „organ“ konfisciral težko priborjeno živilo. Še bolj čudno, da nekateri niti svojih nahrbtnikov niso dobili nazaj. In dandanes nahrbtnik že nekaj stane. Bržkone se nahrbtniki tudi konfiscirajo za „občinske uboge“. Tako „konfisciranje od strani „organov“ je za prebivalstvo zelo spodbuden zgled, da tudi izgubi pomisleke pred konfisciranjem te vrste, ki se z drugo besedo imenuje „krasti“. „Organi“ na eni strani domače ljudi strašijo, da je prepovedano dajati živila ali jih zamenjati, na drugi strani pa pobirajo s tolikimi žrtvami pridobljena živila bednim siromakom, ki gotovo ne bi hodili tako daleč, če bi jih do tega ne prisilila velika stiska in glad. Na Češkem je rekel cesar, ko je slišal o takem odvzemanju in konfisciranju, „to se bo takoj odpravilo.“ In pri nas? Menda pri nas cesarjeva beseda nima manjše veljave kakor na Češkem!

Tudi med Nemci se dobijo razsodni ljudje, žal da so med uradništvom le redki; tako so se nad barabstvom postopačev na spodnjedravorškem kolodvoru zgražali oficirji — Nemci. Neki gospod, Nemeč, je rekel: „Slovence naj bi pustili pri miru!“ V vlaku je rekel dan po shodu v St. Janžu neki Nemeč z nahrbtnikom: Pri Slovencih se še vsaj kaj dobi. Vprašan od drugega Nemca, če je bil na shodu v St. Janžu, je rekel: „Nisem bil, pa je čisto prav, da so jo Nemci dobili po grbi, kaj pa imajo na slovenskih tleh iskati?“ Zdaj pa primerjajte razbojniške „Freie Stimmen“ z vso hujskarijo in lažmi; lagati jim pa pomaga kršč-socialni „Kärntner Tagblatt“, ki je o shodu v St. Janžu objavil popolnoma lažnivo poročilo.

Celovčanke in slovenščina. S Štajerskega nam piše prijatelj: Bil sem minuli mesec po opravkih v Celovcu. Ko čakam na kolodvoru pri blagajni, je bilo tam tudi več celovških gospa, navidez iz boljših meščanskih ali uradniških krogov. Njih oprava je kazala, da so se odpravljale na kmete iskat živil in taki so bili tudi njih pogovori, in tu sem slišal znamenite izpovedi: Prva: Ja, jaz sem se že prepričala, da mora človek znati slovenski, če hoče dobiti na kmetih še kaj živeža. — Druga: Res je tako; moj fant zna že malo slovenski, zato pa dobi; jaz pa, ki nič ne znam, ne dobim nič. — Tretja: Da, jaz sem tudi že mislila, kam da bi dala svoje otroke v šolo, da bi se naučili kaj slovenskega, ker to je zdaj potrebno; to že vidim. Bodo morali napraviti šole, da se bodo otroci tudi slovenski učili, da se jim bo kdaj boljše godilo, kakor nam zdaj. — In tako se je sukala pogovor naprej. Nobene žal-besede niso izgovorile te gospe zoper Slovence, le povdarjale so, kako dobro in potrebno je, da znaš tudi slovensko. Med tem pa njih možje po listih in zbirališčih, na shodih itd. besno napadajo vse, kar je slovenskega! Sila življenja pa bo obrnila drugače, in to nam daje up v boljšo bodočnost. Vam, koroški kmetje in kmetice, pa kličemo s pesnikom: „Trd bodi, neizprosni, mož jeklen, kadar braniti je časti in pravde narodu in jeziku svojemu!“

Tirolci. — Terorizem. Piše se nam: Ali ni zanimivo, da so se pri pretepih na shodu v Šent Janžu odlikovali med drugimi zlasti Tirolci? C. kr. poštar J. Flor na Meži (oprosčen), ki je posebno strastno agitiral za udeležbo Nemcev na shodu in napovedoval, da bo tam prišlo do pretepev, je Tirolec. Istotako postajenačelnik Bernhart in žel. mojster Remely, ki je tudi svoje delavce silil na shod; med pretepači se je zopet odlikoval nek tirolski delavec mizar! Uradništvo je delalo na delavce in kondukterje s silnim terorizmom, da gredo na shod razgrajat, dasi mnogi niti vedeli niso, za kaj da gre! Kolodvor je bil ob času shoda malone prazen uradnikov in delavcev. Kdor se ni uklonil in šel na shod, so ga še pozneje napadali in terorizirali. V tem oziru je velik zlasti šefov namestnik Rudolf Domaingo. Premikač Reinprecht je iskal prejšnji dan pri kmetih „zaprtkov“ (gnilih jajc), s katerimi so nameravali sprejeti dr. Korošca, in agitiral za napad na shod. Kmetice, zapomnite si to za čas, ko prihajajo iskat raznih živil! Čudimo se, da k temu molči socijalnodemokratska organizacija in da pusti svojim ljudem delati štafažo nemškonalnim hujskačem. Če se zgodi kaka železniška

nesreča, jo opravičujejo, da je pač zdaj možstvo utrjeno, sestradano itd. In vendar jih vodijo ob prostih dneh na naše shode razgrajat in se pretepat! Tudi tega nasilstva mora biti konec, in zato se hočemo osvoboditi vseh nemških in nemčurjskih valpetov.

Po shodu v Št. Janžu. Slučajno sem dobil „Freie Stimmen“ v roke, ki poročajo, da je bilo na shodu v Št. Janžu pri Spodnjem Dravogradu okoli 500 slovenskih mož, žen in otrok. Nemcev in nemčurjev je prišla cela kompanija — okoli 250 mož jih je bilo, na čelu Jaka iz Žihpolj. — Začudil sem se, ker kljub vsakovestnemu računanju nisem prišel do jasnega, kako da je moralo 250 mož bežati pred 500 slov. možmi, ženami in otroki. Računal sem: Večina naših fantov in mož je pri vojaki — torej so bili na shodu le starčki; tem se gotovo ni zljubilo poditi krepke može. Bili so tudi otroci. Kdo se bo pa teh bal, sem si mislil. Ostanajo torej samo žene. Koliko je bilo teh? Zopet računam: Starčkov je bilo mogoče sto; otrok gotovo 150 — ker so otroci precej radovedni in hočejo pri vsaki stvari biti zraven. Ostanje torej 250 žen. Ker so pa slovenske žene jako navdušene za Jugoslavijo, je 50 od teh prišlo gotovo kar z majhnimi otroki ali celo z dojenčki na rokah na shod. — Da bi pa te svoje otročiče kar pometale v stran in letele za moškimi — ne verujem. Ostanje torej samo 200 žen — ki so bile na razpolago. 250 mož je torej bežalo pred 200 ženami! Ali je to mogoče? Da so ženske včasih hude — vem, da bi 250 mož — pomislite — z okovanimi palicami oboroženih mož — bežalo pred 200 ženskami, tega ne verujem. Saj so ti gotovo vsi v najboljših letih: nakupovalci živine, aktivni uradniki in učitelji — vsi vojaščine prosti. — Na noben način ne pridem do jasnega. Jaka pomagajte mi! Kaj ne, dvoje je mogoče: Ali se vsi ti možje, ki so bežali, res tako bojijo žensk — ali se pa „Freie Stimmen“ lažejo. Prvo: mogoče je; bolj verjetno se mi zdi drugo, ker „Štimce“ in kača v raju sta si precej v sorodu. Jaka — če se pa vi ne veste več spomniti — kako je bilo — ker take reči se „rače“ pozabijo — vprašajte Skutnika iz Guštanja, ker je bil prvi tam in si je celo stvar gotovo natanko zapomnil.

Prevalje. (Poroka.) Minoli pondeljek smo obhajali ganljivo slovesnost. Marljiva članica Marijine družbe in večletna cerkvena pevka Pepa Kotnik se je poročila s tukajšnjim organistom in vrlim narodnim mladeničem Pankracom Lampretom. Odkar obstoji Marijina družba, je Pepca prva, ki je stopila v sv. zakon. Zato jo je spremlila Marijina družba od doma pred oltar, imela z njo skupno sv. obhajilo in zapela lepo zaročno pesem Marijine hčere. Na mnoga leta!

Šmarjeta pri Telenbergu. V nedeljo, dne 14. t. m., sta bila poročena v podružnici na Želinjah Ivan Kuhling pd. Havžar v Štriholčah in Elizabeta Vernik. Ženin je vrl narodnjak, nevesta pa je zvesta družbenica tamošnje Marijine družbe, kateri je bila skozi tri leta skrbna prednica. Bog podeli obilno sreče in blagoslova!

Gorje ob Zili. Letos je naraslo udov Mohorjeve družbe do lepega števila, namreč 69; lansko leto jih je bilo 17. Tudi število „Mirovih“ naročnikov se je zvišalo. Tako je prav. Tudi to je znamenje prave krščanske hiše, da se v njej najdejo in berejo krščanske knjige in časniki, ne pa veri in cerkvi sovražni.

Sveče. (Gregor Pak †.) Tesnar je umrl 7. aprila ob 1. uri ponoči. To je bila za našo vas pretresljiva novica. Če nam je zbolela živina, je bila prva naša misel: Po Tesnarja! Prišel je in le premnogokrat nas je otel skrbi. Kdo nam bo sedaj prihitel prvi v pomoč, če nam zbolijo živina? Kdo nam bo zmeril les v gozdu? Bil je olikan, nadarjen kmet, plemenita duša. Bral je veliko. Čital je različne slovenske liste in na zemljevidu je z zanimanjem zasledoval stanje vojske. Bil je dolgoleten ud Družbe sv. Mohorja, naročnik „Mira“ ter vnet tretjerednik. Stal je kot voditelj v naših vrstah. Bil je svetovalec mnogim. Pred vojsko je neumorno sodeloval pri društvu Kočna. Tedaj je bilo v Svečah v resnici prijetno. Vzorni mladenič in dekleta, ki so delali svojemu narodu le čast, so prirejali poučne igre. In med njimi je bil Tesnar vedno na razpolago mladini, če je potrebovala njegove pomoči. Ljubili smo ga. Spoštovali so ga tudi nasprotniki. Neki renegat je rekel: On je črn, a pošten in delaven, on je pravi mož na svojem mestu. — Bil je katoliški Slovenec, jeklen značaj, zlato svojega naroda. Pogostokrat je sprejel najodličnejšega gosta, Jezusa, v svoje srce. Slovenske matere, vzgojite nam takih mož, in srečna bo bodočnost našega naroda. — Preveč se je trudil, zbolel je. Imel je več boleznih skupaj, med njimi tudi pljučnico. Več mesecev je bil priklenjen na postelj. Hudo, a vdano je trpel, noči so bile večinoma brez spanja. Zadnje dneve je prav težko dihal. 4. aprila so brali g. župnik sveto mašo z blagoslovom za Tesnarja, za srečno

smrt. Tako je želel sam. Ob slovesu mi je rekel: Tako se trudi človek vse svoje življenje in nazadnje ima za plačilo smrt. O, da bi le kmalu prišla odrešilna, zadnja ura, ne bojim se je. — O kako dobro ženo imam! Noč in dan mi streže in s tako ljubeznijo, boljše bi mi ne mogla postreči nobena usmiljena sestra. — Otroci prelubi, ki ste izgubili tako dobrega očeta, razveselite celo svoje življenje materino srce in posušite blagi materi s svojo pridnostjo grenke solze. K velebridki izgubi očeta kličemo spoštovani rodbini: Bog naj vas tolaži in Marija!

Št. Štefan na Zili. Hranilnica in posojilnica za Št. Štefan na Zili in okolico, r. z. z. n. z. je letos imela svoj XXIII. letni občni zbor. Lepo število združnikov je prišlo, da bi poslušalo in izvedelo, kako da je zadruga v preteklem letu delovala. V letu 1917 je „Hranilnica in posojilnica za Št. Štefan na Zili“ prejela 156.300 K vlog; izplačala je 28.442 K. Dolžniki so vrnili 35.700 K. Znamenje časa je, da v celem poslovnem letu 1917 nihče ni prišel, da bi si kaj izposodil: denarja imajo ljudje dovolj. Zadruga je imela lani 3028 K 89 vin. čistega dobiča. Rezervnega fonda ima koncem lanskega leta **40.848 K 28 v**; šteje 330 združnikov, (skoraj sami posestniki), denarnega prometa je bilo 578.630 K 70 v. Združniki dolgujejo zadrugi 106.816 K 49 v. — Zaupniki pa imajo naloženega denarja 454.943 K 8 v. Hranilnica je podpisala 110.000 K vojnega posojila. Številke same dokazujejo, da št. štefanska hranilnica dobro prospera. Da bi Bog tudi za naprej pomagal!

Ukve. Laška vojska nas je o Binkoštih leta 1915 pregnala iz naše rojstne vasi, iz naših hiš, in morali smo bežati pred sovražnimi granatami in se podati v tuje kraje, ne vedoč kako in kam. Pa hvala Bogu, dobili smo drugo domovje in jako dobre ljudi, dobili smo stanovanje v župnišču v Kapli ob Dravi v Rožu. Zelo prijazni in dobri so nam bili preč. gospod dekan Valentin Limpl in bili smo v duševnih in telesnih potrebah tam pri njih prav dobro preskrbljeni, za kar smo jim tudi vedno hvaležni in jim izrekamo: Tisočkrat Bog plačaj! Pa tudi njih hišni ljudje so nam bili zelo dobri in prijazni in so nam s tem vsi skupaj lajšali begunstvo tako, da se nismo čutili kar nič tuje, celo tako smo se vdomačili, da smo se sedaj prav težko ločili od njih in da se nam prav toži po njih. Oni nam pa ostanejo nepozabljivi. Tudi drugi ljudje tam naokoli so nam bili prav dobri in so nam v naših potrebah pomagali, za kar smo jim tudi hvaležni. Bog živi preč. gospoda dekana Valentina Limpla in njih hišne ljudi! Srečna kaplska fara, ki ima tako dobrega in vse časti vrednega dušnega pastirja! — Družina Schnabl in Jank iz Ukev. — Kar pa nas in vse druge verne Ukljane najbolj žalosti, je to, da se naš skrbni dušni pastir č. g. Jožef Kukačka še niso vrnili k nam. Kdaj pride tisti zaželjeni čas, da bode naša tako zapuščena cerkev imela zopet svojega skrbnega dušnega pastirja in da bodo nam delili kruh življenja in vsaj deloma pozabili čas mučeništva, ki so ga morali prestati tako po nedolžnem!

Guštanj. Minuli teden je umrla vsled opeklin 13letna Monkova hčerka. Dne 29. marca se je na paši užgala; ker se je hotela pogasiti, je letela domov in pri tem se je plamen še bolj razširil v njeni obleki, tako da je bila vsa opečena po celem telesu. Deset dni potem je revica umrla vsled strašnih bolečin. N. v. m. p.!

Tolsti vrh. Umrl je sin tukajšnjega tovarniškega delavca Ivana Kokala, Ernest Kokal, star 4 mesece.

Šmarjeta v Rožu. Tudi naših junakov je več ujetih. Kolikor se more dognati, jih je zdaj 17 v ujetništvu. Od teh so se trije vrnili — pd. Gašparjev, pd. Foltinov Neča in pd. Partl. Veliko je bilo veselje domačih, ko so jih zopet videli — da še več!... ž njimi govoriti mogli. Dal Bog, da bi se še drugih 14 vrnilo in svoje drage razveselilo!

Vransko. (Čitalnica oživljena) si je izvolila ta-le nadebudni odbor: Gosp. zdravnik dr. Šerko, prvomestnik; g. nadučit. Jakše, drugomestnik; gospica Zinka Šventerjeva, tajnica; gospica Marica Osetova, blagajničarica.

Vransko. (Sv. Uršula.) Prvo pomladansko romanje za toli potrebno dobro letino bo odtod čez Sv. Križ na Sv. Uršulo v dneh 2., 3., 4. majnika, tako da bo na Florijanovo, 4. majnika zjutraj sv. opravilo na Sv. Uršuli, kamor bi se lahko došlo 3. majnika tudi z vlakom do Šoštanja, potem pa peš čez Št. Vid.

Naše žrtve.

Dvor. V „Miru“ št. 14. je bilo naznanjenih 20 vojakov, ki so darovali življenje za dom in cesarja. K tem pride še in se priporoča v mo-

litev 27. letni junak Jožef Sebunk, kateri je padel 30. julija 1915 na Rusko-Poljskem. Naj v miru počiva!

Kazaze. „Kje nek' zemlja grobe krije, — kjer junaci domačije — mirno smrtno spanje spe? — Nihče li ne zna za nje?“ — tako vprašuje naš slavni pesnik Simon Jenko v svoji pesmi „Samo“. Tako lahko vprašamo tudi mi z ozirom na v tej vojski padle vojake iz naše župnije. Kje spijo? Vsi daleč od doma, tuja prst jih krije. Le eden, Peter Matija pd. Riharjev, je našel zadnji kotiček miru v domači zemlji. In kateri so drugi? Kolikor nam je znano po uradnih vesteh, so ti-le: Iz Metlove: Franc Kuchling pd. Slamnikov, padel meseca vinotoka 1914 v Karpatih; Andrej Becelj pd. Beclecov, padel 1915 meseca listopada na laški fronti; Lorenc Matija pd. Riharjev, umrl 2. grudna 1917 v Motto di Livenza. Pogrešani pa so: Matevž Kuchling pd. Slamnikov od meseca listopada 1914; Pongrac David pd. Šoštarjev, od 1. 1916 ter Janez Žužov pd. Kovačev, od 1. 1915 v Karpatih. Iz Kazaz: Vid Čapernik pd. Čapernikov oče, umrl star 45 let, dne 7. sušca 1917 na malariji v vojaški bolnišnici v Fieri v južni Albaniji, kjer tudi počiva na tamšnjem vojaškem pokopališču. Zapušča ženo-vdovo in 7 deloma še nedoraslih otrok. Z Breze sta pogrešana: Jožef Lipnik pd. Oštin in Mih. Ankriz pd. Oštinov, ki sta pa najbrž v ruskem vojnem ujetništvu. S Priblevasi, kolikor je piscu teh vrstic znano, so ti-le: Jožef Kariž pd. Mičejev, umrl doma; Franc Joštl pd. Joštlnov, umrl leta 1915 v Miškolcu; Peter Pižovnik, padel v Galiciji 1914; Matevž Lipuš pd. Pižovnikov, padel 2. julija 1916 v Karpatih; Luka Mišic pd. Kancijanov, umrl v Premyslu meseca listopada 1914. Nobenih uradnih vesti pa ni od Vincenca Mišica pd. Stöklna, od Jurija Kumra pd. Kumra, od Franca Fistra, od Tomaža Andreja pd. Šopejevega, od Antona Vogla pd. Andreja, ki je odšel iz Premysla v rusko ujetništvo in je bil nastanjen v Taškentu v Srednji Aziji, kjer je menda umrl, ter od njegovega sina Franca Vogla, ki se že od spomladi 1916 ni več oglasil. Bog daj vsem rajnim večni mir in pokoj! Na svidenje nad zvezdami!

Šmarjeta v Rožu. Kakor povsod, je tudi pri nas svetovna vojska tirjala precej žrtv. Iz naše fare so sledeči vojaki darovali svoje življenje za domovino in cesarja: g. dr. Tomaž Šušnik, c. kr. gimn. profesor v Mariboru, nadporočnik pri nekem bosanskem polku, pd. Žavrov, s katerim je izgubila Šmarjeta enega svojih najodličnejših sinov, ki bi mogel še v marsikaterem oziru, posebno uka željuim mladeničem koristiti. Padel je dne 7. junija 1916 na M. Meletta na čelu svoje stotnije kot junak in zmagovalec, od dveh krogelj zadet. g. Peter Doujak, učitelj na Radišah, c. kr. kadet v lir 4, dne 3. julija 1916 tudi na čelu svojih vojakov pri Kolomei v Galiciji; Andrej Berdnik, pd. Berdnikov, umrl na ranah v Komarovu na Ogrskem dne 20. 12. 1914; Franc Korenjak (Terdinove Mete sin), padel 9. 10. 1915 na vrhu sv. Mihela; Franc Smeritschnig (Paulinov) umrl 22. 7. 1916 na Dunaju; Matija Olip, pd. Jagar, umrl v ruskem ujetništvu dne 9. 3. 1916; Mihael Frakelj, umrl 1. 1915 v Košicah na Ogrskem; Šimen Mauč, pd. Nagon, umrl na ranah dne 20. 6. 1915 v Krakovu v Galiciji; Anton Gregorič, pd. Kovačev na Kočuhi, padel 20. 6. 1915; Hubert Sablačan, padel 2. 7. 1916 v Galiciji; Rudolf Wošic padel 2. 9. 1915 v Galiciji; Martin Causnik umrl 1. 1914 v Galiciji; Valentin Wernik, pd. Obad padel 22. 5. 1916 pri Rajblu na Koroškem; Anton Smeričnik umrl 3. 3. 1915; Valentin Černezelj, pd. Moni v Zavozah, umrl 1. 1916 v Hodenicah na Moravskem; Valentin Lene (Doujakov) padel 1. 1914 v Galiciji; Matevž Košutnik umrl v Celovcu 10. 11. 1915; Rok Sorgo, padel 10. 11. na vrhu sv. Mihela; Šimen Primik, padel 21. 10. 1914; Anton Rulic (Tomažičev), umrl dne 6. 5. 1915 v Galiciji; Karel Schelander, umrl 9. 9. 1916; Jurij Wolte (Primkov), padel 2. 2. 1917 pri Smotreci v Galiciji; Alojz Stökl (Ribičev), padel 27. 4. 1917; Valentin Pogoreučnik (Orešnikov), umrl v Trebinju 21. 7. 1917; Valentin Olinovec (Humarjev), padel 20. 8. 1917 pri Gorici; Anton Pöheim, pd. Žrebljar v Zavozah, padel 6. 11. 1917 na Col-Remortera na Italijanskem; Valentin Nušer (Rijanov), padel 22. 12. 1917 pod goro Krapo na Italijanskem; in Tomaž Veračnik, (Cipov) umrl 20. 5. 1915 v Galiciji. Omeniti moram tudi nekaj pogrešanih junakov, o katerih se do danes čisto nič ne ve. Ti so: Valentin Wolte, pd. Primkov, ki je od 13. 11. 1915 pogrešan — vojskoval se je pri Gorici; Andrej Wutte, pd. Pobehan v Šmarjeti, ki se je izgubil na Poljskem pred julijem 1915; Jožef Karničar, pd. Mecesev, pogrešan od marca 1915; Gregor Mak, pd. Zavoznik v Zavozah, pogrešan od 5. 9. 1914; Jakob Jaklič, pd. Cigove, pogrešan od

30. 5. 1915; Štefan Hudelist, pogrešan od 30. 1914; Janez Lučovnik (Breznikov), pogrešan od 16. 10. 1914; Matevž Cayznic, pogrešan od septembra 1915; Klemen Štruc, pogrešan od avgusta 1914. Padlih je tedaj 28 in pogrešanih, ki jih bo težko nazaj, 9! Vseh skupaj 37 žrtv! Bog jim daj sveta nebesa!

H...

Kotlje. Krvava vojska je tirjala svoje žrtve tudi iz naše župnije, in žalost se je naselila v mnogotero hišo. Padli so in sicer na srbski fronti: Lužnik Janez, fužinski delavec; na laški fronti: Božank Anton pd. Krošl, Kacil Vincenc pd. Šafarjev, Kamnik Filip pd. Metarnikov, Janez Lužnik pd. Erdel, Podmenik Alojz in Miha Praprotnik. Sneg je podsul Antona Janeta pd. Mlateja. V raznih bolnišnicah so umrli: Ladislav Dvornik pd. Dvornikov, Gostenčnik Pavel pd. Zvodnikov, Hanin Alojz, učitelj, in Stirn Matevž pd. Kumrov. V ruskem ujetništvu sta umrla: Lužnik Ferdinand in Zagernik Franc. Izmed imenovanih so bili 4 oženjeni in zapuščajo 10 otrok-sirot. Pogrešajo se: Kamnik Franc pd. Metarnikov, Metarnik Janez pd. Šrotenekarjev, Šisernik Franc pd. Volenov, Wastl Jakob in Zechner Avgust, trgovec. Kot invalidi so se povrnili domu: Kamnik Rok pd. Metarnikov, Kočevar Albert, hlapec pri Mateju, Lužnik Franc pd. Erdelov, Matija Jožef pd. Zdovec in Merkač Jaka pd. Matevžev. Vsi imenovani so Slovenci, ki so prelili svoje rane v boju za dom in za cesarja, pa ne mogoče, kot znani guštanjski patriotje v varnem ozadju pri napadu na cesarju vedno zveste in udane Slovence, kakor se je to zgodilo pred kratkim v Št. Janžu in Spod. Dravogradu. Imamo pač Slovenci svoje invalide, ki delajo čast našemu narodu in smo lahko na nje ponosni, in pa Nemci in nemčurji svoje. Je vse kaj drugega pokazati korajžo na bojišču, in kazati korajžo doma pri vinu. Prihaja mi na misel neka pesem, ki sem jo čul peti. Glasi se nekako takole:

Papirnate so naše čake,
in puške naše iz lesa.

Dvor. Kakor je bilo v „Miru“ že sporočeno, je padel 26. 2. 1918 junak Andrej Štrekl. Mati padlega je prejela od njegovega stotnika sledeče pismo: Blag. gospa Štrekl! Na Vaše cenjeno vprašanje z dne 25. 3. 1918 moram Vam dati žalostno poročilo, da je Vaš ljubi sin Andrej dne — zadet od granate umrl junaške smrti. Ne samo Vi, ljuba gospa, žalujete radi velike izgube, tudi v naši sredi je ta dan eden nepozabljivih, ko smo položili na grob junaka zelene vejice. Njegova pisma in druge reči so bile Vam poslana že prej. Vaš dobri in pridni sin je pokopan pri monte Pertica in križ od njegovih tovarišev zaznamuje nam nepozabljivi kraj njegovega zadnjega počitka. Z globokim sožaljem udani N. stotnik. 30. 3. 1918.

Šmihel pri Pliberku. K vojnim žrtvam iz naše župnije je še žal dodati: Emil Podlipnik, učitelj.

Gorje ob Zili. Za domovino in cesarja so iz naše župnije žrtvovali svoje življenje tile junaki: Miha Koller, pd. Kvamfar v Draščah, je umrl v rus. ujetništvu; Janez Kröpfl, delavec, je padel na Soči; Peter Mešnik, pd. Žnevk v Gorjah, je padel v Karpatih; Peter Ehrlich je umrl v bolnišnici v Budimpešti; Janez Ehrlich je padel v Karpatih; Feliks Ehrlich, padel v Galiciji; Janez Wirth, pd. Vajernikov v Draščah, je padel na Soči; Lorenc Kugi pd. Pinatov v Gorjah, pri Bovcu ga je zasul plaz; Filip Moser, je padel v Galiciji; Jakob Moser, pd. Krajnarjev v Straji vasi, je padel na laškem bojišču; Friderik Klaus je umrl v Ljubnem. Bog vam daj večni mir! Mi vam darujemo svoje molitve, vi pa nam izprositate od Boga mir, katerega si vsi iz srca želimo.

Naši vojaki.

Pismo z bojišča. V Italiji, 10. IV. 1918. Tisoč pozdravov! Zopet smo se odločili, da se oglasimo našim ljubim v domovini, ki čitajo nam priljubljeni list „Mir“; imamo ravno malo prilžnosti! — Še bolj pogosto se spominjamo na ljubo domovino, ker se nahajamo ravno v sredi ljube spomladi; kako smo se včasih veselili lepih, zlatih dni, a sedaj smo daleč od Vas v daljni tujini. Posloviti smo se morali od Vas, sinovi od ljubih starišev, sestic, nekateri pa tudi od žen in dragih otrok in hiteti na bojišče, da izpolnimo svojo dolžnost proti zahrbtnemu Lahu. — Marsikateri družini se bo godilo težko ravno sedaj, ko je toliko opravka na polju in Vam ne moremo pomagati pri delu. Marsikateri starček ali dekle bo moralo sedaj prijeti za plug in opravljati delo moškega spola, kar seveda naših vrlih deklet ne ustraši. — Človek se mora razveseliti, ko se po dolgem času zopet snide pri ljubih domačih in najde vse v redu na polju in povsod kljub po-

manjkanju delavnih moči. Mi tukaj si komaj predstavljamo zeleno spomlad v teh gorah in skalovju, a upajmo, da bo tudi to enkrat minulo in se nekoč srečno vrnemo v ljubo domovino. — Upajmo, da tudi na naš mili narod ne boste pozabili, da nam v bodočnosti zasveti zvezda mirnega, hvaležnega življenja. — Ob koncu Vam podpisani pošiljamo najsrčneje pozdrave iz daljne tujine in Vam še enkrat zakličemo: Bog Vas živi v ljubi domovini. Bog daj skorajšnji konec nesrečne vojske in na veselo svidenje! Živijo! Tomaž Prosekar s Plešivca, Dragotin Sadjak iz Globasnice, Miklau Jožef iz Velikovca, Šaksida L.

Za deklaracijo. Z bojišča nam pišejo: Z navdušenjem čitamo slovenski fantje-vojaki v ljubem nam „Miru“, kako se je začela buditi želja po samostojni Jugoslaviji pod cesarjem Karlom I. tudi v našem tako tužnem Korotanu. Zahvalujemo se vrhim občinskim zastopom in našim pridnim mladenkam in ženam za njihov odločni nastop za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba. Zaupamo na vas, da nam priborite prostost, da ne bodemo več sužnji, kakor smo bili dosedaj in da ne bodo žrtve slovenskega naroda zastoj. Pozdravljamo vse koroške Slovence in Slovenke. Živela Jugoslavija! V imenu 28 fantov pri neki minometalski bateriji Fr. Razgoršek.

Da glavobol tako pogostoma nastopi, ni nič čudnega. V glavi se ne konča samo vse živčevja združeno po možganih, temveč se tu nahajajo prav na gosto krovne žilice. Vsak dogodek, ki naše živce razburi, vsak povod, ki povzroči valovanje krvi, nam povzroči glavobol. Raditega priporočamo, da se ima pri rokah bolečine lajšajoče domače zdravilo proti glavobolu. Fellerjev dobrodušiči rastlinski esenčni fluid z zn. „Elsa-Fluid“. 12 steklenic tega bolečine lajšajočega sredstva stane poštne prosto le 14 K 32 h. Črtnik zoper migreno, katerega se lahko nosi s seboj v žepu, ter odstrani glavobol z drgnjenjem po čelu, se lahko naroči obenem in stane samo 1 krono. Če pa je glavobol posledica slabe prebave ali zaprtja, se naj vzame Fellerjeve lagodne odvajajoče, zelodec okrepujoče rabarbarske kroglice z zn. „Elsa“-kroglice, 6 škatljic prosto poštne za 7 K 37 h. Ta tri priznana domača zdravila se naroče pristna samo pri lekarnarju E. V. Feller, Stbica, Elsa-trg št. 67 (Hrvaško). Bledolični otroci, malokrvne deklice in slabotne osebe uporabljajo z dobrim uspehom pristno, očiščeno Dorschovo — ribje olje. Posebne prednosti tega izdelka so: noben zoper duh in prijeten okus. (—fb—)

Koroški gospodar.

Oprostitev kmetskih delavcev.

Načelnik Češkega svaza posl. Staněk in podpredsednik avstrijske zbornice poslanec Tusar sta imela 10. aprila pogovor z dr. Seidlerjem in sicer predvsem o gospodarskih vprašanjih. Predložila sta ministrskemu predsedniku spomenico, ki je podpisana tudi od dr. Korošca, ki toži o nepovoljnih oprostitev kmetskih delavcev, vsled česar je prehrana prebivalstva ogrožena. Ministrski predsednik je obljubil, da predloži spomenico mero-dajnemu mestu.

Odškodnina za vojaške konje.

Vsled nove odredbe najvišjega vojnega poveljstva imajo posestniki, ki so kupili na vojaških licitacijah konje, ki so jim pa tekem prvih 14 dni poginili, pravico do odškodnine za vse slučaje do 15. julija 1917 nazaj.

Vojaški konji za vigradno setev.

6. armadno poveljstvo je odredilo, da se naj vojaški konji posojujejo poljedelcem za vigradno setev. Pogoji: Občine (posamezniki) oskrbujejo konje in moštvo; slednje dobi tudi plačo, ki je v kraju v navadi (najmanj 3 K za moža na dan). Za oskrbo moštva dobi občina na dan za osebo 3 K. Krmo morajo pa občine same oskrbeti, za težke konje 45 kg ovsa in 85 kg sena, za velike konje 225 kg ovsa in 525 kg sena, za male 125 kg ovsa in 45 kg sena.

Oprostitev podkovnih kovačev.

Vsled pomanjkanja podkovnih kovačev po deželi so dobila okrajna glavarstva nalog, da prošnje za oprostitev podkovnih kovačev, tudi takih, ki so na bojišču, blagohotno rešujejo.

Cepljenje svinj proti rdečici.

Posestniki, ki hočejo svinje dati cepiti, da jih obvarujejo rdeče bolezni, morajo potom občine pri okrajnem glavarstvu naznaniti, koliko svinj da je, kako stare so, koliko približno tehtajo, pri brejih, kako dolgo so breje, kje da so in kdaj se želi cepljenje. Zdravilno cepljenje in cepljenje v sili se izvrši le za svinje, ki so ogrožene. Taksa je zvišana na 1 K za vsako prijavljeno svinjo.

O gospodarstvu v velikovškem okraju.

Kdor se še spominja predvojne dobe, ve, s kakšnimi zaprekami smo se morali slovenski kmetje boriti, da si izboljšamo gospodarstvo. Domovi so bili povečini zadolženi, tako da je bilo težko, za

umno gospodarstvo prihraniti si denarja v dobavo strojev, umetnega gnojila, popravo pašnikov in hlevov ter vpostavitve plemenske živine. Dobro se spominjamo, da se je na pr. učitelj Ebner čutil poklicanega v svoji učni knjigi za meščanske šole zapisati stavek: „Das windische Vieh hat überhaupt keinen guten Ruf im Lande.“ Dobro vemo, da naj bi bila to tudi obsodba celega zavednega slovenskega kmetskega stanu. Vemo, da nas niso samo z besedami stavili pod ničlo, ampak so nas tudi pri subvencijah, premijah, podporah za različne moderne gospodarske naprave, pri pouku v s a m o n e m š k i h gospodarskih šolah in celo pri lističu „Slovenska priloga“ stavili na stran. Jasno je, da je moral stati naš zadolženi kmet v najhujših stiskah na svojem mestu, uril se je v najneugodnejših letih v boju za svoj obstanek, za obstoj občine in države. In v tisti knjigi se je žalil iz najmanj poklicane strani tako trpeči slovenski oratar. Pa ne samo to. Iz nešteti slučajev, iz ust najmogočnejših koroških predstavitev gospodarskih društev v Celovcu in drugod je slovenski kmet slišal obsodbo za obsodbo, kako je hlapčevski, kako nazadnjaški, „Hüttenbewohner“ itd. Slišati je moral — da govorimo s Šumijem — kako ta nazadnjaški kmet sam sebi nič ne privoščiti ter da vse prodaja, doma pa je solato in krompir, zjutraj krompir, opoldne solato, zvečer spet krompir in tuintam za boljši prigrizek — frakelc žganja!

Res je, naš kmet je trpel in v trdih letih je komaj zmogel davek, prijemščine, pogrebe in obresti.

A sodili so ga! Sodili ga niso samo po njegovem zadolženem posestvu, ampak še mnogo bolj po svojem političnem prepričanju ter seveda po frakovski šegi še po njegovi hrani.

Tekmec slovenskega kmeta je bil njegov sosed nemški veleposestnik, katerih je v našem okraju dosti posejanih. Ni ga skoro veleposestnika v slovenskih krajih, ki si ni opomogel v mirnem času, da je prišel do različnih umnih naprav v svojem gospodarstvu s pomočjo izdatnih premij in podpor, svojih nemških gospodarskih šol, s pomočjo drugih vplivov, ki so mu omogočili ugled in ime praktičnega posestnika. Slovenskemu kmetu so ga vedno stavili v posnemanje kot učitelja, kot edinega, ki je še vreden, da se sme greti v toploti nemškega darujočega solnca.

Pa glejte fiasko!

Popolnoma pravično je, ako že danes sklepamo delne račune, kajti prehiteti moramo vse poznejše nakane. Torej napravimo že sedaj račun in obračun, črto pod sistematično preziranje in zapostavljanje slovenskega kmeta na eni, in pospešitev nemškega veleposestnika na drugi strani, zračunajmo skupno delo obeh za blagor domovine, začrtajmo že vnaprej pot bodočim podporam, ki bodo morale priti, da se izboljša kmetsko gospodarstvo, da ne propade.

Kolikor spoznamo iz uradnih podatkov, ustmenih poročil in lastnega opazovanja, moramo konstatirati, da je veleposestništvo v naših krajih že popolnoma na polomu, da ni prineslo nobenih obresti v vojnem času za vse državne in deželne, moralne in gnotne podpore v mirnem času. Toliko ozemlja, ki v našem okrajnem glavarstvu pripada nemškemu veleposestništvu, ni dalo drugega kot nadlego. V celem okraju sta samo dva (!), ki sta se navidezno tudi v vojnem času obnesla, ki sta prinesla obresti za domovinske potrebe za vse podpore mirnega časa. Lahko jih tudi imenujemo; to sta pliberški grof in njegov sosed Metnitz. Ko bi pa še ta dva natančno vzeli pod steklo, bi še tudi našli marsikaj; saj je na pr. še pliberški grof za svojo potrebo 1916. leta rekviriral seno bajtarjev na Rudi.

Vsa druga posestva so popolnoma obnemogla, ker je pač zlati tok podpor prenehal. Marsikateri pravi, da poslov niso imeli. Res je; a tudi domači kmetje so dali po več sinov vojski, kakor je ponekod ostalo živali v hlevu, a vendar je ostal kmet — kmet, in če Bog da in mir pride, bo še šlo. Pri veleposestnikih pa ne bo šlo. Zato pa moramo v tem času poseči vmes, da bo ta zemlja zopet naša last, da bo ta zemlja zopet dala živež, pa ne znabiti zopet na podlagi denarja, katerega se je kmetskemu prebivalstvu odvzelo kakor pred vojsko. Ne, to se ne sme in se ne bo več zgodilo!

Vzemimo slučaj, ki naravnost drastično kaže, kako daleč je zabredlo politikujoče nemško veleposestništvo v naših dobrih slovenskih kmetskih občinah.

V Libeličah je Mohrenschildovo veleposestvo. Posestvo je lepo, veliko, dobra zemlja. Njegovi sosedji so pritlikavci nasproti obširnemu veleposestvu. In ravno ta majhna posestva so oddala leta 1917 po čez 20 stotov belega žita vsak posebej. Drugih pridelkov niti ne omenimo. In kaj pa Mohrenschildovo posestvo, katerega lastnik je menda tudi setveni komisar, ud deželnega apro-

vizacijskega društva. Ta gospod ni dal niti zrna za državo, še več — on dobavlja moko od libeliške občine! Kdor se kot veleposestnik niti sam ne more na takšnem posestvu preživeti, kakšno korist ima splošnost od njega? Podobno je glede oddaje mleka, živine, jajc itd.

Z dobrim vzgledom so nam nemški veleposestniki v mirnem času gospodarili na podlagi podpor in zopet podpor, a nihče ne daje slabšega vzgleda kot ti gospodje, ko jih kliče domovina na pomoč. Le slovenski kmet dajaj, delaj in dajaj! Res je torej in ostane: samo naš slovenski kmet ima pravico do obstanka in državnih podpor.

Kakor je z libeliškim veleposestvom, je skoro brezizjemno tudi z drugimi veleposestvi v naših krajih.

V mirnem času so naši celovski gospodarski očetje z vso vnemo razglašali, kako koristno je za našega seljaka, da ima v svoji sredini veleposestnika, ki mu je pomoč v stiskah, opora pri poljskih opravilih, podpora pri vzreji živine, zaslonba v vsakem času. Mi moramo pa sedaj pribiti, da še nismo doživeli večje stiske kot je ta vojska, a v tej se je jasno pokazalo, da je naš veleposestnik skoro brezizjemno v nadlego priprostemu seljaku. Ne samo, da ne odvzame kmetu teže rekvizicij s tem, da bi on oddal svojo žival mesto kmeta, da bi si ta svojo vprežno žival prihranil, je pa še celo navezan na pridelke bajtarjev in kmetov. Večjega poloma naš gospodarski sistem še ni pokazal; zavrženi kamen je postal vogelni kamen, na katerem se bo zidala hiša preustrojene Avstrije za delavne ljudi in ne več za lenobo.

Slovenske gospodarske kroge opozarjamo na te razmere, pozivljamo jih, da zberejo snov, s katero bodemo v mirnem času dokazali, da nemško veleposestvo ni storilo nič za obstoj domovine, in mu prostor ne bo pripadal več tam, kot ga je zavzemalo pred vojno.

Za dekleta in žene.

Velikanska moč.

Kakor vleče magnet železo na se, tako vpliva dober zgled na dušo. Vsi, ki želimo svojemu narodu boljšo bodočnost, moramo tudi skrbeti, da bo naša duša od dne do dne bolj blaga. S trdno voljo, z dobrim vzgledom vplivajmo blagodejno na svoj narod. Delajmo bolj in govorimo manj. S tem si pridobimo mnogo dragocenega časa in tudi večje spoštovanje. Saj hrani dober zgled večjo moč v sebi kakor beseda.

Prišla sem v sobo nekega gospoda. Kakšna natančnost je vladala v tem kraljestvu! Ta red je vplival gotovo na marsikatero vzgojevalno. Niti pet minut nisem bila v tej izbi in prav mnogokrat mi je pred očmi in me dramilo k natančnosti. Zgledi se trdno ukoreninijo v dušo in zrastejo v mogočno drevo.

Videla sem mladeniča v cerkvi vedno pobožno moliti. Ta prizor me vzbuja k gorečnosti v molitvi.

Poznam gospodarja, ki se z veseljem trudi, da je lastnik vzorne kmetije. A ne samo njegovo gospodarstvo je vzorno, ampak tudi njegovo življenje.

Sestra, ki je bila čez 30 let oskrbnica v župnišču svojemu bratu, je vstala vsak dan leto in zimo ob štirih, da je zamogla biti kos svoji nalogi. A bila je tudi vsak dan pri sv. maši. Bila je tiha, delavna, postrežljiva, ter zgled vsem ženskam v celi župniji.

Dobri zgledi vplivajo neprisljano, blagodejno z velikansko silo na človeško dušo.

30 letno dekle, naročnica „Mira“, mi reče: „Jaz pa nič ne morem storiti za narod.“ Dosti storiš, ji odgovorim, ti se oblačiš čedno in priprosto ter delaš narodu vedno čast.

Z dobrim vzgledom bodimo vodilni angelji mladini in celemu narodu.

Beseda gine,
a zgled prešine.

Častna naloga.

Slovenske žene in dekleta, nas vseh, katere ne spimo narodno spanje, je častna naloga, da vzbudimo narod naš k življenju. Da bo naša božnost lepa, naša svoboda stanovitna in močna, zato morajo skrbeti v prvi vrsti dekleta in žene. Kdor dela narodu čast, že stori veliko dobro delo in uživa tudi spoštovanje. Ples naj izgine v vojnem času. Kam plovemo v taki vasi, kjer je ples na dnevnem redu? — Groza in žalost mi obdaja dušo. — Že ljubezen do trpečega bližnjega nam veleva, da porabimo čas narodu v korist in ne v nečast.

List „Mir“, ki ga imamo, naj roma od hiše do hiše, kjer ga še nimajo. V „Miru“ je tista sila, ki bo uničila noč, narod se bo zbudil in delal sebi v korist in veselje. „Mir“ dobim, preberem, dam ga brati drugim, pošljem ga bratu na fronto,

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica: K 10.000.000.

Rezervni zaklad: K 1.500.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Kup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.
Srečke na obroke,
promese k vsem žrebanjem.

na fronti ga berejo vojaki in komaj že čakajo prihodnje številke.

V slovenske hiše „Mir“!
Saj tužni Korotan
budiš in dramiš nam
k življenju, svobodi.

Varčna gospodinja.

Letos so semena silno draga. Prav začudile smo se, ko smo morale šteti denar, če smo hotele dobiti silno drago seme. Marsikatera varčna gospodinja je vsadila letošnjo vigrad malo število bele repe, zeljnatih glav, kolerab, pese, koreninice peteržilja, korenja, čebule na vrt, da bo pridelala semena za prihodnje leto sama. Tudi nekaj zrn janeža sem dala na vrtu v zemljo, kajti posušena zrna so silno dobra v kruh. Kumno pa sejmo na travnik, saj je jako zdravilna dišava.

Za kratek čas.

1. Grobar, znan šaljivec, je nekoč vprašan, kdo da je, odgovoril: „Jaz sem grobar župnije Sv. Jakob; na uslugo Vašemu blagorodju.“

2. Mladenič, ki se je štel že za moža, pride k brivcu, da ga obrije. Brivec ga ogrne s prtom, mu namaže gladko brado z milom, ga pusti, stopi na prag, se razgledava po trgu in požvižgava razne operetne melodije. Deček v brivnici postane slednjič nepotrpežljiv in zakliče brivcu: „Kaj pa čakate tako dolgo z britjem?“ Brivec se počasi obrne in pravi: „Hotel sem malo počakati, da vam brada zraste.“

3. Nekdo se je pripravljaj na potovanje in se pritoževal, da so ga že tolikokrat okradli in se boji iti na potovanje. Prijatelj mu svetuje, naj si kupi revolver in ga vzame s seboj. „Aj, to bi bilo še slabše,“ odvrne junak, „potem mi tatovi še revolver ukradejo.“

Darovi.

Šmarjeta v Rožu. Za sezidanje cerkve na Sv. Višarjah so do danes darovali sledeči: Neimenovana 5 K; pd. Poberin 10 K; Jožef Bergman 6 K; Strugar Jožef pd. Šablačan 20 K; pd. Pobeheh 2 K; Uršula Šajnik 3 K; pd. Bizarca 2 K; pd. Puhelč 20 K; pd. Čopič 10 K; pd. Mežnar 4 K; pd. poštarjevi 3 K; pd. Fasar 2 K; Uršula Wolte 2 K; pd. Hribernik 5 K; pd. Kuharjeva gospodinja 25 K; Andrej Umnik 5 K; pd. Paulin 4 K; Marija Kraigher 6 K; mati Zavoznica 2 K; mati Cipova 20 K; pd. Pobehanova gospodinja 10 K; pd. Žavrova mati 10 K — skupaj 289 K. — Za spominsko cerkev v Celovcu: pd. Kuharjeva gospodinja 25 K; Čopičev atej 2 + 2 = 4 K; pd. Pobeheh 2 K; neimenovana 5 K; pd. poštarjevi 2 K; pd. Hutel 5 K; pd. Paulinova mati 2 K; Maria Kraigher 4 K; pd. Pobehanova gospodinja 4 K — skupaj 53 kron. Oba zneska sta se odposlala in darovi se naprej nabirajo. H....

Hranilnica in posojilnica v Pliberku
ima svoj

občni zbor

v torek, dne 30. aprila 1918
ob 10. uri dopoldne.

Spored:

1. Odobrenje letnega računa za l. 1917.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Volitev odbora in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi ob določeni uri shod ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje shod brez ozira na število udov.

Odbor.

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom boleznin in smrti našega nepozabnega očeta

Gregorja Schnabl

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo, kakor tudi za spremstvo k zadnjemu počitku dragega rajnega. Posebna hvala č. g. domačinu Valentinu Brandstätterju in č. g. domačemu župniku Jan. Warmuthu za ganljiv nagrobni govor.

Zahomec, 10. aprila 1918.

Rodbina Schnabl.

Lastnik in izdajatelj: Gregor Einspieler, proš v Tinjah.
Odgovorni urednik: Otmar Mihálek.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Telefon 179.

Listnica upravnistva.

Vse cenjene naročnike prosimo, naj nam pri preselitvah ali premestitvah naznanijo poleg novega naslova tudi stari naslov ter številko, ki je tiskana v zgornjem kotu naslovne pasice (nad imenom). To je zaradi tega važno, da ne bi pošiljali lista pomotoma na dva kraja, na nov in na star naslov.

Služkinja

poštena in marljiva, ki pozna tudi kmečka dela ter ima veselje do otrok, **se sprejme** k boljši družini na deželo v slovenskem delu Koroške. Plača po dogovoru, **hrana dobra in zadostna**. Nastop takoj. **Krščansko življenje in ljubezen do otrok sta predpogoj!** Ponudbe sprejme iz prijaznosti upravnistvo „Mira“ pod: **Zadovoljna služkinja.**

Kislo vodo

in **vinu** razpošilja

A. Oset, p. Guštanj, Koroško.

Kdor trpi vsled

podganske in mišje nadloge

(tudi krtice, krti, hrčki kakor tudi ščurki, mravlje in stonoge), naj piše neobvezno na

ravnateljstvo

Terrorjevega zavoda za Avstrijo
Dunaj, I., Werdertorgasse 17.

Uradno priporočena metoda.

Klavne konje

kupi po najvišjih cenah **Karl Schuschnig,**
Celovec, Glangasse 9.

Dopisnica zadostuje.

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emona

Dobiva se v vseh prodajalnicah!

Varujte svoje vinograde, sadne vrte in vse rastline

pred listno ušjo, gosenicami in drugimi golaznimi s škropljenjem z **antifunginom**. Radikalno zanesljiv učinek, rastlina se ne poškoduje, zelo varčen, v inozemstvu že leta sem kot čudovito uspešno sredstvo preizkušen. **Cena:** 1 liter K 12.— (zadostuje za 50 litrov). Izvirne posode po 3 1/2 litra K 32. Pošilja po povzetju ali predplačilu **M. Jünker v Zagrebu 11. Petrinjska ul. 3** (Hrvatsko). Obširen prospekt in navodilo za rabo zastoj.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi **oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.**

Kajža

pri kateri je nekaj polja, travnika in gozda, se vzame **v najem** ali se **kupi**. Ponudbe na **M. Cek, Zadole št. 4, pošta Poreče ob jezeru.**

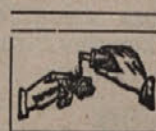
Žepni kino!

s pristnimi filmi **K 3-50**. Poština in zavoj 80 vin., po povzetju 60 vin. več. **Preprodajalcem popust.**
J. Bergmann, Dunaj, V., Kohlgasse 46.

Miši — podgane — stenice — ščurki.

Izdelovanje in razpošiljatev preizkušenega radikalno učinkovega uničevalnega sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. **Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 4-50; tinktura za stenice 2 K; uničevalc moljev K 2.—; prašek proti mrčesu K 1-50 in K 3.—; sem spadajoči razprševalc K 1-20; tinktura proti ušem pri ljudeh K 1-20; mazilo za uši pri živini K 1-50; prašek za uši v obleki in perilu 2 K; tinkt. za bolhe pri pseh K 1-20; tinkt. proti mrčesu na sadnju in zelenjadi (unič. rastlin) 3 K.** Pošilja po povzetju Zavod za pokončavanje mrčesa **M. Jünker, Zagreb 16, Petrinjska ulica 3.**

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno porbarva. 1 steklenica s poštnino vred **K 3-25.**

Rydyol je rožnata voda, ki pordeči blede lase. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred **K 2-45.** — Povzetje 45 h več. — Naslov za naročila:

Jan. Grollich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.